

**Lista tematów na ustny egzamin z języka polskiego
w roku szkolnym 2011/2012
w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1
im. Bohaterów Westerplatte w Strzelinie**

Literatura

1. Wpływ domu rodzinnego na tożsamość człowieka. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
2. Sposób funkcjonowania mitu dzieciństwa i domu rodzinnego w literaturze. Omów problem w odwołaniu do wybranych tekstów literackich.
3. Historia a powieść historyczna. Omów problem w odwołaniu do wybranych tekstów literackich i opracowań historycznych.
4. Krytyczne postawy pisarzy wobec własnego narodu. Omów problem w odwołaniu do wybranych tekstów literackich.
5. Literackie zbliżenia i konfrontacje przedstawicieli odmiennych grup społecznych, narodów, kultur - omów problem w odwołaniu do wybranych utworów.
6. Motyw zbrodni w literaturze. Porównaj i oceń propozycje literackie kilku autorów.
7. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby kreowania bohaterów w wybranych dziełach literackich.
8. Bohaterowie mitologiczni jako symbole wartości cenionych i propagowanych w różnych epokach. Scharakteryzuj ich, analizując wybrane przykłady literackie.
9. Analizując wybrane teksty „poezji kobiecej”, scharakteryzuj sposób widzenia świata w nich zawarty oraz oceń wartość artystyczną omawianych utworów.
10. Bohaterowie literaccy wobec wartości fundamentalnych i wyborów ostatecznych. Omów problem w odwołaniu do wybranych utworów.
11. Literackie autoportrety – omów problem na przykładzie wybranych tekstów literackich i innych dzieł sztuki.
12. Ironia losu – omów problem w odwołaniu do wybranych dzieł literackich.
13. Dziecko jako bohater literacki. Przeanalizuj wybrane przykłady, omów funkcje, jakie ta postać pełni w utworach z różnych epok.
14. Bohater zbuntowany a jego związek z przesłaniem utworu. Omawiając przykłady z różnych epok, scharakteryzuj wybrane postacie i oceń ich funkcje w tekście.
15. Dialog twórców wybranych epok z tradycją literacką. Omów sposoby i cele nawiązywania do minionych czasów, analizując funkcjonalnie dobrane do tematu teksty.
16. Temat młodości w ujęciu autorów różnych epok. Przeprowadź analizę celowo wybranych tekstów, omawiając sposoby realizowania tego tematu.
17. Jednostka wobec zbiorowości w ujęciu pisarzy dwóch wybranych epok. Omów funkcje i sposoby przedstawiania tego problemu.
18. Inspirująca rola mitologii grecko-rzymskiej w literaturze różnych epok. Scharakteryzuj te wpływy, analizując wybrane przykłady.
19. Jak literatura ujmuje problem maksymalizmu etycznego? Porównaj różne przykłady, zanalizuj je i oceń bohaterów.
20. Krytyczny obraz świata poddanego władzy pieniądza. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
21. Miłość romantyczna jako sposób przeżywania uczuć i wyraz postawy światopoglądowej. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
22. Problem wieku młodego i dojrzewania jako temat literacki. Omów problem na przykładzie wybranych dzieł.

23. Różnice w sposobie rozumienia patriotyzmu. Omów problem w odwołaniu do wybranych dzieł literatury polskiej.
24. Obraz człowiek zdeterminowanego sytuacją historyczną lub społeczną, zasadami etycznymi i prawami biologii. Omów celowo wybrane przykłady literackie, analizując problem i sposoby jego artystycznej realizacji.
25. Literackie obrazy cierpienia w utworach XX wieku. Scharakteryzuj i porównaj sposoby przedstawiania tego problemu.
26. Historie o dojrzewaniu bohaterów literackich. Porównaj różne ujęcia tego tematu. Omów na podstawie wybranych przykładów.
27. Różne oblicza miłości. Zinterpretuj wybrane przykłady literackie, porównując sposoby artystycznej realizacji tego tematu.
28. Sprawujący władzę i politycy jako bohaterowie literaccy. Omów i scharakteryzuj literackie realizacje w wybranych utworach.
29. Literatura faktu. Przeprowadź analizę celowo wybranych tekstów, charakteryzując sposób opisywania rzeczywistości i prowadzenia narracji.
30. Różne ujęcia etosu rycerskiego. Omów na wybranych przykładach, porównując literackie sposoby przedstawiania tego problemu.
31. Satyryczne spojrzenia na społeczeństwo w wybranych epokach. Porównaj teksty literackie, scharakteryzuj sposoby kreowania bohaterów i motywy wykorzystywane w tych utworach.
32. Wielkie dylematy bohaterów romantycznych. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
33. Role społeczne, rodzinne i towarzyskie kobiet. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
34. Literatura fantastyczna. Scharakteryzuj sposoby kreowania rzeczywistości, porównując oryginalność i schematyczność literackich realizacji. Oceń je.
35. Portrety psychologiczne wybranych bohaterów tragedii Szekspira. Scharakteryzuj ich i porównaj.
36. Postać ojca jako motyw autobiograficzny i fikcja literacka. Analizując przykłady literackie, omów różne realizacje tego tematu.
37. Motyw Boga i różne sposoby jego realizacji w literaturze dawnej i współczesnej. Przedstaw funkcje zastosowanych środków artystycznego wyrazu, scharakteryzuj postawę człowieka – bohatera.
38. Obraz miasta w poezji i prozie. Rozważ problem analizując wybrane utwory XIX i XX.
39. Wierni sobie czy zaprzędani? Zanalizuj i oceń postawy bohaterów oraz scharakteryzuj literackie sposoby przedstawiania tego problemu w wybranych utworach XIX i XX wieku.
40. Różne sposoby pojmowania i realizowania idei wolności. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
41. Motyw śmierci i różne sposoby przedstawiania go w utworach literackich. Scharakteryzuj i porównaj utwory z różnych epok.
42. Konflikty pokoleń i ich obraz w literaturze. Omów temat, analizując wybrane przykłady oraz scharakteryzuj bohaterów utworów XIX i XX w.
43. Omów, na wybranych przykładach literackich, różne przejawy młodzieńczego buntu.
44. Sposoby weryfikacji i reinterpretacji narodowych mitów. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
45. Literackie sposoby analizy ludzkiej psychiki. Przedstaw problem na przykładzie wybranych powieści psychologicznych.
46. Od wielkiej ideologii do wielkiego terroru. Omów problem w odwołaniu do wybranych dzieł literackich.
47. Rewolucja jako jeden z dziejowych mechanizmów. Omów problem na przykładzie wybranych dzieł literackich.
48. Literackie sposoby dokumentowania zbrodni totalitaryzmów XX w. Omów problem na wybranych przykładach.

49. Jednostka wobec sił Historii. Omów problem w odwołaniu do wybranych przykładów literackich.
50. Paraboliczne sposoby ujmowania ludzkiej egzystencji. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
51. Motywy franciszkańskie w literaturze od Młodej Polski do współczesności. Omów wybrane utwory, charakteryzując funkcje tych motywów oraz poetykę tekstów.
52. Motyw podróży, wędrówki i jego artystyczne realizacje. Zinterpretuj temat, omawiając sens dosłownych i metaforycznych wędrówek w wybranych przykładach literackich z różnych epok.
53. Obraz wojny i okupacji w poezji powojennej. Zanalizuj wybrane przykłady literackie, charakteryzując poetykę tych tekstów, ich bohatera oraz rzeczywistość, w której przyszło mu żyć.
54. Nowożytne formy komedii – od Moliera do Mrożka. Omów temat, analizując problem przemian gatunku w wybranych przykładach.
55. Dawniejsze i współczesne obrazy domu i rodziny. Omów temat, analizując przykłady z literatury polskiej, charakteryzując bohaterów i obraz świata przedstawionego w utworze.
56. Portrety psychologiczne bohaterów literatury XX wieku. Omów wybrane postacie, scharakteryzuj je i porównaj.
57. Porównaj i oceń rolę sztuki i artysty w literaturze XIX i XX w. Zanalizuj wybrane utwory literackie, scharakteryzuj sposób przedstawienia problemu.
58. Motyw spowiedzi w wybranych utworach literackich. Omów jego funkcję w wybranych utworach, scharakteryzuj poetykę tekstów.
59. Rola strachu w życiu bohaterów literackich. Analizując wybrane teksty, scharakteryzuj i oceń postacie oraz omów związek tej postawy z kompozycją utworów.
60. Przemijanie, ulotność czasu i małość człowieka jako tematy poezji współczesnej. Omów temat, analizując i porównując wybrane wiersze.
61. Motyw tańca w literaturze różnych epok. Omów sposoby jego realizacji oraz funkcje w wybranych utworach.
62. Bohaterowie literaccy w poszukiwaniu sensu życia. Omów problem, analizując wybrane współczesne utwory epickie. Scharakteryzuj i oceń przywołane postacie.
63. Cierpienie jako temat rozważań w literaturze różnych epok. Omów sposoby jego realizacji oraz funkcje w wybranych utworach.
64. Motyw zdrady, nienawiści, zazdrości. O „ciemnych stronach” ludzkiego charakteru w literaturze polskiej i obcej. Omów sposoby jego realizacji oraz funkcje w wybranych utworach.
65. Kim jest „Pan Cogito”, tytułowy bohater tomiku poetyckiego Z. Herberta? Analizując celowo wybrane teksty, scharakteryzuj postać i przedstaw jej stosunek do rzeczywistości.
66. Literackie portrety kobiet w literaturze XIX i XX wieku. Omów temat na podstawie wybranych utworów, charakteryzując funkcję i sposób kreowania postaci.
67. Jak literatura różnych epok przedstawia postać rycerza, wojownika, żołnierza? Analizując wybrane utwory, omów wzory heroicznych postaw oraz funkcję, jaką pełnią w tekście.
68. Patriotyzm, walka w obronie ojczyzny jako temat literacki. Analizując wybrane utwory literackie dawne i współczesne, porównaj różne postawy bohaterów.
69. Niesamowite „przestrzenie” jako miejsca akcji w utworach literackich. Scharakteryzuj je, omawiając ich funkcje, poetykę, wartość poznawczą. Odwołaj się do wybranych tekstów.
70. Motyw zemsty i nienawiści. Omów problem na wybranych przykładach literatury polskiej i obcej.
71. Portret wroga w literaturze polskiej o II wojnie światowej i okupacji. Analizując wybrane utwory, scharakteryzuj bohaterów i sposób artystycznej realizacji
72. Różne sposoby wykorzystania formy reportażu w literaturze o wojnie i okupacji. Omów temat, analizując i porównując wybrane teksty literackie.
73. Pisarzy portret własny w utworach różnych epok. Omów wybrane teksty autobiograficzne,

- charakteryzując sposoby literackich autokreacji i omawiając genezę dzieł.
74. Różne kreacje narratora i ukształtowania narracji w epice literackich. Porównaj i omów ich funkcje w wybranych przykładach.
 75. Przeanalizuj wybrane bestsellery przełomu wieków (np. Coelho, Fowles, Wharton), omów ich poetykę, scharakteryzuj bohaterów oraz oceń wartość artystyczną. Jaka literaturę reprezentują - „wysoką” czy masową?
 76. Reportaż i jego odmiany. Analizując wybrane teksty, przedstaw różnice, porównaj i oceń walory omawianych pozycji.
 77. Bohaterowie samotni z wyboru i samotni z konieczności. Omów temat, analizując wybrany materiał literacki.
 78. Rola motto, tytułu i końcowej sceny w utworze literackim. Omów temat na przykładzie wybranych utworów z różnych epok literackich, analizując funkcje tych elementów oraz sposoby artystycznej realizacji.
 79. Druga wojna światowa w wierszach wybranych poetów współczesnych. Omów na wybranych przykładach.
 80. Negatywny bohater, czarny charakter – przedstaw i omów sposób kreowania takich postaci w wybranych utworach literackich.
 81. Obrazy życia młodych Polaków w okresie II wojny światowej odbity w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
 82. Narkoman i narkomania jako temat utworów literatury młodzieżowej. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
 83. Samotność i wyobcowanie człowieka współczesnego. Omów sposoby literackiego przedstawiania tego problemu. Zanalizuj wybrane utwory z XX wieku charakteryzując i oceniając bohaterów.
 84. Zbrodnia i jej konsekwencje. Przedstaw problem na przykładach wybranych tekstów literackich z różnych epok.
 85. Matka i macierzyństwo jako motywy literackie. Omów temat w oparciu o analizę wybranych przykładów tekstów literackich z różnych epok.
 86. Człowiek wobec przeciwności losu. Omów różnorodność postaw bohaterów utworów literackich różnych epok.
 87. *Buntuję się więc jestem* (A. Camus) omów motyw buntu w oparciu o wybrane utwory literackie różnych epok.
 88. Sen i marzenie sennie jako motyw obecny w literaturze. Przedstaw motyw i jego funkcje, analizując wybrane utwory literackie.
 89. Cierpienie ma sens moralny i religijny. Omów temat w oparciu o interpretację wybranych utworów literackich.
 90. Ludzie ludziom zgotowali ten los (Z. Nałkowska), czyli obrazy zbrodni hitlerowskich i sowieckich w literaturze wojny i okupacji.
 91. Miłość tragiczna, nieszczęśliwa jako temat utworów literackich. Przedstaw motyw, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok.
 92. Miłość jako czynnik wywołujący cierpienie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z literatury.
 93. Bohaterowie, których czyny nacechowane są romantyzmem oraz ci, którzy po prostu wykonują powierzone zadanie. Analizując celowo wybrane przykłady literackie, scharakteryzuj postacie i dokonaj ich oceny. Którzy z nich są bliżsi współczesnemu czytelnikowi?

Korespondencja sztuk

1. Scharakteryzuj literackie obrazy miłości jako odbicie artystycznych konwencji i obyczajowości różnych epok. Omów problem na wybranych przykładach.
2. Sposób funkcjonowania bohaterów zwierzęcych w tekstach kultury. Omów problem w odwołaniu do wybranych utworów literackich i innych dzieł sztuki.
3. Smutek, pesymizm, melancholia...- jako sposób przeżywania i opisywania świata. Omów problem na przykładzie wybranych dzieł literackich i malarskich.
4. Literatura i film wobec wartości moralnych. Omów temat, analizując wybrane przykłady literackie i filmowe.
5. Jaki system wartości proponują współczesne dzieła kultury? (poezja, malarstwo, film). Zanalizuj problem, odwołując się do funkcjonalnie wybranych utworów.
6. Godność człowieka jako wartość etyczna. Omów temat, charakteryzując postawy bohaterów literatury i sztuki dotyczące okresu II wojny światowej.
7. Różne sposoby przedstawiania natury w literaturze i malarstwie epoki romantyzmu. Zinterpretuj wybrane przez siebie przykłady z obu dziedzin.
8. Związki malarstwa Jacka Malczewskiego z literaturą i filmem. Analizując wybrane dzieła, omów różne sposoby i funkcje nawiązywania do motywów plastycznych.
9. Impresjonizm w malarstwie i literaturze. Omów odwołując się do wybranych przykładów z malarstwa i tekstów literackich.
10. Obraz wsi w dziełach kultury polskiej (XIX/XX w.). Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady literackie, malarskie i filmowe.
11. Wymiar emocjonalny muzyki i literatury romantycznej. Omów temat, analizując funkcjonalnie dobrane dzieła.
12. Sposoby funkcjonowania mitu prometejskiego w literaturze i innych sztukach. Omów problem na wybranych przykładach.
13. Sposoby funkcjonowania mitu faustycznego w literaturze i innych sztukach. Omów problem na wybranych przykładach.
14. Oniryzm jako sposób kreowania świata przedstawionego. Omów problem w odwołaniu do wybranych dzieł literackich i malarskich.
15. Pojęcie tolerancji w różnych okresach kulturowych i kierunkach filozoficznych. Omów temat, analizując utwory literackie i filozoficzne z różnych epok.
16. Człowiek wobec własnej egzystencji jako temat literatury i malarstwa lub filmu. Jaką opinię o losach ludzkich prezentują pisarze i artyści. Omów temat, analizując wybrane dzieła.
17. . Motyw ludzkiego cierpienia i sposoby jego realizacji. Zanalizuj wybrane dzieła literatury i kultury powstałe do końca XX wieku.
18. Motyw podróży i podróżnika oraz sposoby jego realizacji w literaturze, malarstwie i filmie. Omów wybrane przykłady z różnych dziedzin sztuki, porównując funkcje i sposoby realizacji tego tematu.
19. Różne ujęcia motywu Anioła w literaturze i innych sztukach. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
20. Samobójstwo – akt tchórzostwa czy odwagi? Odpowiedz na Pytanie, analizując i interpretując wybrane teksty kultury.
21. Wizerunki kobiet w literaturze, malarstwie i filmie. Zanalizuj wybrane dzieła dawne i współczesne, porównując sposoby i funkcje określonej konwencji portretowania.
22. Różne sposoby odczytywania „Lalki” B. Prusa przez twórców adaptacji filmowych tej powieści. Analiza porównawcza.
23. Motyw Tatr i mieszkańców Podhala w literaturze i malarstwie. Zanalizuj wybrane przykłady.
24. Żywotność toposów biblijnych. Omów ich funkcję na wybranych przykładach, analizując realizację tych samych motywów w literaturze i malarstwie.

25. Walka dobra ze złem w literaturze i sztuce XIX i XX w. Zanalizuj wybrane przykłady, porównaj sposoby artystycznej realizacji.
26. Motyw rycerza w wybranych tekstach kultury różnych epok. Omów problem, analizując wybrane przykłady.
27. Motyw miłości rodzicielskiej w literaturze i sztuce. Omów temat, analizując wybrane przykłady z różnych epok.
28. Różne ujęcia motywu pożegnania w literaturze i sztuce. Zanalizuj wybrane przykłady.
29. Zanalizuj na wybranych przykładach ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Porównaj i oceń wartość artystyczną.
30. Zanalizuj na wybranych przykładach ujęcia motywu Apokalipsy w literaturze i sztuce.
31. Fantastyczne światy i sposoby ich kreowania w literaturze i grach komputerowych. Dokonaj analizy i oceny wybranych przykładów.
32. Mrok, ciemność, noc jako motywy w różnych tekstach kultury. Omów sposoby ich realizacji na wybranych przykładach, scharakteryzuj funkcje tych obrazów.
33. Motyw samobójstwa, jego funkcje i sposoby przedstawiania w literaturze i filmie. Zanalizuj wybrane przykłady.
34. Rozważania o miłości i cierpieniu w literaturze, sztuce i filmie. Oceń i zanalizuj różne ujęcia tego motywu.
35. Holocaust jako temat w powojennej literaturze i filmie. Omów różne realizacje tego problemu, analizując wybrane teksty z obu dziedzin sztuki.
36. Motywy wojny i walki oraz sposoby ich realizacji w wybranych tekstach kultury z różnych epok. Omów temat, analizując wybrane utwory.
37. Wzorce osobowe dawnych epok i ich konfrontacja ze współczesnością. Zanalizuj różne teksty kultury.
38. Symbol, alegoria, przypowieść. Zanalizuj różnice między tymi pojęciami, przywołując i charakteryzując odpowiednie przykłady z malarstwa i literatury.
39. Symbol jako środek wyrazu w poezji, malarstwie i filmie. Zanalizuj i porównaj wybrane przykłady.
40. Nawiązania do folkloru w tekstach kultury (np. malarstwie, literaturze, muzyce, filmie i architekturze). Fascynacja czy moda? Zanalizuj i oceń.

Język

1. Omów problem zapożyczeń we współczesnym języku polskim, analizując wybrane przykłady. Oceń celowość korzystania z języków obcych.
2. Przedstaw dobór środków językowych w tekstach piosenek i pieśni powojennych. Zanalizuj wybrane przykłady.
3. Indywidualizacja języka bohaterów literackich ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter. Omów i zanalizuj język wybranych postaci.
4. O młodzieżowym żargonie. Analiza zgromadzonych wypowiedzi mówionych i pisanych.
5. Język reklamy. Analiza i funkcja znaków obecnych w reklamach prasowych, telewizyjnych i radiowych.
6. Stylizacja językowa i jej odmiany. Omów temat analizując wybrane teksty.
7. Charakteryzując idiolekt wybranego pisarza, omów specyfikę jego języka (np. Cechy słowotwórcze, fonetyczne, fleksyjne, składniowe, leksykalne).
8. Kultura języka i wypowiedzi w życiu codziennym. Przedstaw temat analizując wybrane teksty.
9. Kultura języka w środkach masowego przekazu. Omów temat analizując wybrane przykłady.

10. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów na przykładach
11. Jak w języku odzwierciedla się kultura naszych przodków? Analiza zgromadzonego materiału językowego.
12. Ekspresja i impresja – analizując celowo zgromadzony materiał językowy, określ właściwości wypowiedzi świadczące o nadawcy i odbiorcy.
13. Sztuka przekonywania a manipulacja językowa – porównaj sposoby wykorzystania środków językowych we współczesnych polskich tekstach propagandowych.
14. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.
15. Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
16. Brzydka mowa, czyli kilka uwag o wulgaryzmach. Omów istotę zjawiska i jego funkcje w oparciu o analizę wybranych tekstów kultury popularnej i masowej.
17. Język internetowych grup dyskusyjnych – zubożenie czy wzbogacenie współczesnej polszczyzny? Zaprezentuj własne stanowisko.
18. Subkultura to też kultura. Omów zagadnienie w oparciu o teksty piosenek polskiego punkrocka lub hip-hopu.
19. Język kabaretu polskiego. Przedstaw zjawisko w oparciu o analizę skeczów wybranej przez siebie grupy kabaretowej.